

Střednědobé hodnocení 2017: Hodnocení Programu rozvoje venkova na období 2014-2020

SHRNUTÍ

Zpráva představuje první hodnotící výstup průběžného Hodnocení Programu rozvoje venkova (PRV) 2014-2020. Je zpracována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 a č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013, která ukládají povinnost monitorovat a hodnotit programy z ESI fondů a konkrétně národní programy rozvoje venkova s cílem přezkoumat jejich provádění a pokrok směrem k dosažení cílů programu. V rámci Hodnocení PRV 2014-2020 jsou plánovaná dvě střednědobá hodnocení (2017, 2019), předložená zpráva představuje první z nich.

Přístup ke Střednědobému hodnocení PRV 2017

Kontext zpracování zprávy charakterizují nízký počet realizovaných projektů k rozhodnému datu 31. 12. 2016, u většiny prioritních oblastí proto nelze dosud hodnotit výsledky (především projektová opatření). Hodnocení se proto zaměřuje na pokrok v implementaci a nastavení přístupu k hodnocení pro celé programové období.

Hodnocení je založeno na kombinaci metod, mezi nimiž vzhledem k fázi implementace programu a dostupnosti dat a údajů dominuje především data mining a analýza údajů z informačního systému SZIF a sektorové analýzy. V rámci hodnocení plošných opatření byly využívány GIS analýzy prostorových dat, zejména LPIS, a také statistické analýzy dostupných dat.

Metodické limity Střednědobého hodnocení PRV pro rok 2017

Pro provedení vyhodnocení implementace opatření Programu rozvoje venkova je velmi důležité charakterizovat vývoj schvalovacího procesu programového dokumentu. Časové prodlevy v procesu schvalování legislativních aktů na úrovni EU, tak vedly k posunu začátku implementace PRV 2014 – 2020 až na rok 2015. V roce 2015 tak nebyly vypláceny podpory za projektová opatření (příjem žádostí proběhl až na podzim roku 2015). V návaznosti na přechodný rok 2014 byly v rámci tohoto období dočerpány finanční prostředky předcházejícího programu. Dále bylo pokračováno v příjmu žádostí o podporu v rámci plošných opatření, kdy v roce 2015 již došlo k vyplacení první části podpor na plošná opatření z nového rozpočtu, konkrétně opatření 13. Mimo podpor v rámci opatření v PRV 2014 – 2020 došlo z jeho rozpočtu rovněž k úhradě některých víceletých závazků z obdobných opatření předchozího PRV 2007-2013 a HRDP, a to v letech 2014 a 2015.

Z výše uvedeného vyplývá, že nejvýznamnější překážkou pro zhodnocení pokroku a dosažení očekávaných efektů PRV je nedostatek dat k jednotlivým projektovým operacím a příslušným indikátorům, a to z důvodu dosavadního malého množství realizovaných projektů. Analýza napříč prioritními oblastmi se tak zaměřuje na celé implementační spektrum a všímá si hodnot za všechny zaregistrované žádosti ve třech kolejích výzvy za rok 2015 a 2016 a za schválené projekty. Dále jsou zahrnuty veškeré přijaté a vyplacené podpory v rámci podpor poskytovaných na jednotku plchy v environmentálně cílených managementech. Z hlediska těchto plošných podpor jej průběh administrace stabilní a probíhá od roku 2014, res. 2015 kontinuálně.

Hodnocení plošných opatření bylo částečně technicky ztíženo procesem předávání dat v potřebném rozsahu a struktuře. Pro další fázi realizace zakázky bude diskuzi práce s daty věnován adekvátní čas a bude předem vyjasněn potřebný rozsah a podoba datových podkladů a časový harmonogram jejich předání. Uvedené vychází zejména z rozsahu poskytovaných podpor a množství evidovaných atributů. Určitou překážkou v rámci provádění

GIS analýz byla absence prostorových informací k závazkům pro jednotlivá opatření/tituly (tyto informace nejsou evidovány z důvodu zjednodušení administrace vůči žadatelům). Vzhledem k rozsahu podpor se však jedná o marginální podíl těchto vstupů. Z tohoto důvodu bylo pro dosažení větší přesnosti pokrytí způsobilých ploch zjišťováno na základě analýzy dat v XLS. Dalším omezením byl částečný nesoulad obsažených dat mezi jednotlivými datovými soubory, způsobený zejména vývojem systému v průběhu roku a pravděpodobně časovým odstupem mezi generováním jednotlivých datasetů. Např. při slučování rozsáhlých datových souborů pro potřebu GIS i statistických analýz musely být provedeny úpravy jednotlivých souborů pro zajištění vzájemné kompatibility.

Finanční realizace programu

Na realizaci intervencí Programu rozvoje venkova 2014-2020 bylo alokováno celkově více než 3,5 miliard EUR, z čehož 2,3 miliard EUR tvoří příspěvek EU. V realizaci opatření k 31. 12. 2016 Schválené projekty byly schváleny projekty s požadovanou dotací ve výši 1,12 miliard EUR, tedy odpovídající zhruba třetině alokovaných prostředků.

Z pohledu závazkování postupují nejvyšším tempem vybrané intervence v opatřeních 16 (Spolupráce, 16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prrovýrobě), 4 (Investice do hmotného majetku, 4.3.2 Lesnická infrastruktura), 6 (Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti, 6.1 Podpora na zahájení podnikatelské činnosti pro mladé zemědělce). Objem schválených prostředků v těchto (pod)opatření dosáhl či přesáhl třetinu alokované částky. Naopak, nejnižší míru schválených projektů vykazují opatření 2 (Poradenství) 8 (lesnická opatření) a podopatření 16.1,3,4,6 prozatím bez schválených projektů. Bez schválených projektů do této chvíle je rovněž opatření 19 - Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER.

V perspektivě zájmu o jednotlivé intervence PRV, vyjádřené poměrem registrovaných žádostí k disponibilní alokaci, byl dosud nejvyšší zájem o (pod)opatření 4.1 a 4.3.2, tedy investičních podporo v oblasti zemědělství a lesnictví, kde zájem žadatelů teoreticky přesáhl disponibilní alokaci. Vysoký zájem převyšující polovinu programové alokace na daná opatření zaznamenala též opatření zaměřená na inovace v oblastech produkce i zpracování zemědělských i lesnických produktů.

Závěry

Posun v implementaci a nízký počet realizovaných projektů k rozhodnému datu 31. 12. 2016 se výrazně promítá i do průběžného pokroku naplňování milníků k r. 2018. Důkladnější analýza implementačních dat programu však indikuje významně pozitivní trend u většiny z podporovaných opatření. V r. 2016 došlo k schválení množství projektů, které byly předloženy v rámci 1. a 2. kola výzvy (2015-2016) pro projektová opatření. U plošných opatření probíhá také podávání žádostí, a to od roku 2015 (v případě plošných opatření se jedná o tzv. jednotnou žádost). U některých projektových opatření je patrný výrazný převis zaregistrovaných žájemců a úspěšných žadatelů (příjemců), lze tedy předpokládat, že vysoká čísla předložených žádostí budou v těchto operacích pokračovat i v následných výzvách plánovaných na jaro a podzim 2017. Přehledně je pokrok v plnění ukazatelů a závazkování uveden v **Chyba! Nenalezen zdroj odkazu..**

Přes pozdější zahájení dosahuje implementace PRV místy až třetinového (výjimečně i polovičního) pokroku závazkování. Efekty alespoň části intervencí by se měly projevit již v r. 2017 vzhledem k tomu, že k 31. 12. 2016 bylo předloženo celkem 746 žádostí o platbu (pouze 27 bylo k témuž datu proplaceno).

Největší část ŽoP (68,5 %) se týkala investic do modernizace a restrukturalizace zemědělských podniků (4.1.1). Dalších 233 žádostí bylo předloženo v rámci operací 4.2.1, 4.3.2 a 8.6.1. K 31. 12. 2016 celková nárokovaná

částka k výplatě činila 983 mil. Kč (36 mil. EUR). Postup implementace opatření opravňuje předpoklad naplnění cílů a priorit programu.

Naopak, u vybraných operací byl prozatím zaznamenán spíše nízký, resp. nulový zájem. Tato situace se týká například operací podporujících horizontální a vertikální spolupráci mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů (16.4.1, dosud předložen pouze 1 projekt) a horizontální a vertikální spolupráce při udržitelném zajišťování biomasy pro výrobu energie a v průmyslových procesech (16.6.1, dosud nebyly předloženy žádné žádosti). Pomalejší tempo implementace lze pozorovat také u opatření 1 zaměřeného na celoživotní vzdělávání a inovace. Dalším opatřením, které není prozatím realizováno, je LEADER. V rámci opatření LEADER dochází teprve postupně ke schvalování Strategií komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD), na základě kterých bude teprve možné vypisovat výzvy a následně podávat žádosti o podporu.

Vzhledem k tomu, že vzdělávání a inovace jsou jedním z horizontálních cílů PRV, ŘO PRV a platební agentura SZIF by měly posílit aktivity, které propagují možnosti financování vzdělávacích a informačních aktivit, stejně tak jako propagaci důležitosti dalšího vzdělávání mezi zemědělskými pracovníky a manažery zemědělských podniků pro zvyšování jejich výkonnosti a konkurenceschopnosti. U operací spolupráce, které dosud zaznamenaly velmi nízký zájem ze strany (potencionálních) žadatelů (16.4.1 a 16.6.1), doporučujeme zvážit přesun alokovaných prostředků (nebo jejich části) do operací, kde zájem žadatelů konstantně převyšuje stanovený rozpočet.

Implementace plošných opatření probíhá také od roku 2015, přičemž jednotné žádosti, jsou podávány vždy v květnu každého roku. V rámci hodnocení bylo analyzováno naplňování cílových hodnot výsledkových indikátorů. V případě indikátorů R.8 a R.10 již bylo téměř dosaženo jejich cílových hodnot a v případě podílu zemědělské půdy pod závazkem obhospodařování podporujícím biologickou rozmanitost (R.7) došlo dokonce k překročení cílové hodnoty (120%). Naopak plnění indikátorů R.11 a R.20 je spíše nižší.

Celkový pokrok v naplňování PO 4A byl značný. Plocha pod závazkem obhospodařování podporujícím biologickou rozmanitost pokrývala 52,5 % aktuální výměry zemědělské půdy. Největší rozsah pokrývají oblasti LFA a dále závazky agroenvironmentálně – klimatických opatření s primárním příspěvkem k plnění PO 4A. Míra pokrytí závazků u většiny operací s přímým příspěvkem k PO 4A překročila plánované hodnoty, nebo se k jejich dosažení přibližuje. Lze shrnout, že z hlediska vysokého pokrytí závazků lze předpokládat dosažení očekávaných přínosů realizovaných opatření na obnovu, zachování a posílení biodiverzity a zachování stavu krajiny typické pro ČR. Dopady na oblasti HNV jako celku budou však omezeny již samotným rozsahem způsobilých ploch pro realizaci podporovaných managementů na území HNV.

Celkový pokrok v naplňování prioritní oblasti 4B byl velice výrazný jak z hlediska počtu čerpání veřejných výdajů, tak i z hlediska podpořených ploch. K výraznému pokroku přispěla především podpora poskytovaná z opatření Ekologické zemědělství, největší zájem byl přitom zaznamenán o podporu v oblasti trvalých travních porostů (více než 80 %). Opatření Ekologické zemědělství přispělo ke zlepšení hospodaření s vodou na 11,3 % celkové zemědělské plochy ČR, čímž je naplněna očekávaná hodnota. Celkem 72 % z ploch podpořených v rámci opatření M11 se nachází na plochách zranitelných, vysoce zranitelných nebo extrémně zranitelných oblastí ohrožených šířením dusičnanového znečištění, míra pokrytí ploch intervencemi programu představuje 22 % ploch této zranitelných oblastí. Lze konstatovat, že podpora poskytovaná v rámci ekologického zemědělství přispívá ke zmírnění ohrožení zranitelných oblastí (včetně extrémně a vysoce zranitelných oblastí) ohrožených šířením dusičnanového znečištění.

Ke zlepšení předcházení silné erozi půdy a lepšímu hospodaření s půdou (prioritní oblast 4C) přispívá prozatím zejména podpora poskytovaná v rámci ekologického zemědělství M11 a operací AEKO M10 zaměřených na

zatrvňování (10.1.5, 10.1.8), která dle zjištění pokrývá přibližně 27 % plochy mírně a silně erozně ohrožených oblastí na zemědělské půdě. Do erozně ohrožených oblastí (ať již mírně či silně ohrožených) přitom směruje přibližně třetina (35 %), tj. poměrně výrazná část všech závazků operací s hlavním efektem. Na naplňování prioritní oblasti se přitom primárně podílí plošná podpora poskytovaná v rámci Ekologického zemědělství. Plošná opatření M10 a M11 přispívající ke zlepšení hospodaření s půdou a/nebo předcházení erozi půdy pokrývají 11,4 % celkové zemědělské plochy ČR, tj. cílová hodnota indikátoru R10 byla již téměř naplněna (94 %).

Byly formulovány některé závěry a doporučení vztahující se celkově k naplňování priority 4. Je doporučeno provedení revize predikce čerpání alokací opatření/operací na základě rozsahu plánovaných/ reálných závazků a následně provést příslušné úpravy z hlediska příp. úpravy alokací. U opatření/operací/managementů, s výrazným překročením cílových hodnot podpořených ploch (zejm. 11.1.1, management orná půda, či 11.2.1, trvalé travní porosty) je doporučeno přehodnotit očekávané hodnoty. V případě vybraných operací, které dosud nejsou dostatečně pokryté (např. 10.1.1, 10.1.6, 10.1.7, příp. vybrané operace lesnických opatření), by bylo vhodné podpořit zemědělce (informačně, přehodnocením podmínek) k realizaci těchto operací. Téměř všechna lesnická opatření přispívající k naplňování cílů P 4 (s výjimkou 8.1.1) vykazují zatím nulové či minimální čerpání. V tomto ohledu je doporučeno vyhodnotit případná slabá místa v implementaci a aktualizovat predikci čerpání s ohledem na alokané finanční prostředky. Vzhledem k predikovaným závazkům v roce 2016 u těchto lesnických operací je však možno konstatovat, že cílů PO 4B i PO 4C by mělo být dosaženo.

Primární příspěvek k naplňování cílů PO 5E Podpora ukládání a pohlcování uhlíku v zemědělství a lesnictví představuje operace 8.1.1 zaměřená na podporu zalesňování/ zakládání lesů včetně nákladů na založení a roční prémie na ha na péči/ ušlé příjmy, která po zvýšení míry čerpání umožní zmírnit dopady klimatických změn, především sekvestrací uhlíku. Pokrok v naplňování PO 5E k referenčnímu datu 31. 12. 2016 je z hlediska primárního příspěvku operací spíše nižší. Cílová hodnota celkových veřejných výdajů pro operace s hlavním efektem byla plněna přibližně z jedné čtvrtiny (26 %) a podíl zemědělské a lesní půdy pod závazkem obhospodařování přispívajícím k pohlcování a ukládání uhlíku prozatím tvoří 18 % plánované hodnoty. Indikátor sledující plochu zalesněných oblastí, stanovený na 1 000 ha, je prozatím plněn z 10 %.

Pokrok v naplňování prioritní oblasti PO 3A byl relativně výrazný jak z hlediska počtu podpořených žadatelů, tak VDJ. Dosavadní průběh realizace opatření M14 za rok 2015 a 2016 indikuje intenzivní vývoj čerpání veřejných zdrojů, ze kterého je patrný zájem o podporu dobrých životních podmínek zvířat. U většiny operací byly celkové očekávané cílové hodnoty naplněny z více než poloviny. Lze tak konstatovat, že implementace opatření M14 tak přispívá ke zvyšování počtu zvířat žijících v dobrých životních podmínkách. Vzhledem ke značné intenzitě čerpání však bylo také indikováno riziko přečerpání částky alokané na opatření. Pro zamezení tohoto vývoje je doporučeno vyhodnotit míru chybosti prvního kola příjmu žádostí a aktualizovat predikce čerpání s ohledem na alokané finanční prostředky.

Další hodnocení výsledků PRV

Postup implementace v rámci projektových opatření prokazuje, že ve střednědobém hodnocení 2019 bude možné hodnotit konkrétní výsledky a dopady PRV u těch projektů a operací, které jsou nyní v pokročilejším stadiu (předložené ŽoP). Za tímto účelem bude hodnocení rozšířeno o další vhodné metody, které v rámci tohoto hodnocení nebylo možné pro nedostatek realizovaných projektů implementovat. Tyto zahrnují především případové studie a návštěvy podpořených podniků, základní statistické analýzy a dotazníková šetření s nepodpořenými subjekty. Významné množství informací bude získáno z monitorovacích listů příjemců, které budou vyplňovány příjemci jednou ročně po dobu období udržitelnosti projektu (5 let) počínaje rokem 2017.

EXECUTIVE SUMMARY

The report represents the first output of the ongoing evaluation of the Rural Development Programme (RDP) 2014-2020. It has been processed in accordance with European Parliament and Council Regulation (EC) 1303/2013 and 1305/2013, which impose the duty to monitor and evaluate programs of ESI funds and specifically the national rural development programmes to review their implementation and progress towards achieving the objectives of the programme. The RDP 2014-2020 evaluation scheduled two mid-term reviews (2017, 2019), the report presented being the first of them.

Approach to the mid-term evaluation of the RDP in 2017

The context of drafting the report had been characterized by low number of projects completed to the reference date i.e. 31. 12. 2016, therefore the majority of priority areas cannot yet be assessed as to the results achieved (applies mainly to the project measures). The evaluation therefore focuses on the progress made in the implementation and outlines the design of evaluation for the programming period.

The evaluation is based on the combination of methods, among which, given the stage of the implementation of the programme and the availability of data and information, data mining and analysis and the sectoral analysis are prominent. When evaluating the area-based measures, GIS spatial data analysis in particular the LPIS, and statistical analysis of the available data were used.

The methodological constraints of the mid-term evaluation of the RDP in 2017

When evaluating the implementation of the RDP measures, the approval process of the programme document must be taken into consideration. The delay in the approval process of legislative acts at the EU level led to the shift of the start of the implementation of the RDP's 2014-2020 to 2015. In 2015 no payments were made in project measures (project applications were due in the autumn of 2015). Application under area-based measures continued to be accepted, in 2015 first payments from the new RDP budget were realized, namely measure 13. Outside the 2014-2020 budget framework, multiannual commitments from previous similar measures of the RDP 2007-2013 and HRDP were settled in 2014 and 2015.

As a result, the most significant constraint for evaluation of the progress and expected RDP effects is the lack of relevant data and indicators on individual project operations, as almost no project were realized to the reference date. The analysis therefore takes into account the entire implementation flow, and reflects the values for all applications registered in three rounds of calls for project proposals in 2015 and 2016, and approved. All the budget received and disbursed under environment focused management commitments have been taken into account. In terms of the area-based measures, the process of administration can be considered steady and proceeding continuously from 2014 and 2015.

Evaluation of area-based measures was partly hindered by the extent and structure of the necessary data provided to the evaluator. For the next time, adequate time and attention will be paid to the data issue and both scope and timetable for generating data inputs will be clarified sufficiently in advance. The issue arises mainly due to the quantity of the aid provided and the variety of attributes monitored. A single obstacle in the implementation of GIS analyses arose from the absence of spatial information related to commitments under each of the measures/titles (information is not recorded due to the simplification of the administration). Therefore, higher level of accuracy in coverage of eligible areas examined were achieved on the basis of additional XLS data analysis.

Limits were also caused by flaws in data integrity across data files, caused in particular by the development of the information system in course of the year and probably different time points of datasets generation.

Financial implementation

A total of more than EUR 3.5 billion were allocated on the implementation of the rural development programme interventions 2014-2020 of which EUR 2.3 billion is the EU contribution. As to 31. 12. 2016 financial volume in projects approved amounted to EUR 1.12 billion, i.e. equalled approximately one third of the allocated resources.

The fastest rate of commitments was achieved in implementation of selected operations in measures 16 (Cooperation, Support for the development of new products, procedures and technologies in agricultural primary production, processes and technologies in agricultural primary production 16.2.1), 4 (Investment into physical assets, 4.3.2 Forestry infrastructure), 6 (Farm and business development, 6.6.1.1 Business start-up aid for young farmers). The volume of appropriations in these (sub) measures reached or exceeded one third of the allocations. On the contrary, the lowest level of appropriations has been achieved in measure 2 (Advisory), 8 (forestry measures) and sub measures 16.1, 3, 4, 6 yet without approved projects. No projects have been approved up to this point in measure 19 - support under the LEADER initiative (CLLD).

As to the relative attractiveness of individual operations expressed as the ratio of registered applications to the allocation available, the measures 4.1 and 4.3.2 i.e. investment in agriculture and forest infrastructure were at the very top exceeding the allocation available. Similarly, measures aimed at innovation in the areas of production and processing of agricultural and forestry products recorded high interest exceeding half of the allocation.

Conclusions

The slide in program implementation and low number of completed projects to the reference date (31. 12.2016) has significantly influenced the progress of the fulfilment of the milestones to 2018. However, a thorough analysis of the implementation data indicates a significantly positive trend for most of the RDP measures. In 2016, number of projects submitted within the 1. and 2. calls (2015-2016) for „project measures“ have been approved. In case of „area-based measures“, applications have also been processed from 2015 onwards (in the case of area-based measures, so called single application). Some of the project measures are characterized by significant overhang of the registered applications, it can be assumed that the high number of applications submitted in these operations will be continued in coming calls scheduled for spring and fall 2017. Progress towards indicators targets and in appropriations is presented in table 10.

Despite the delay in starting the implementation, the RDP's progress achieves up to one-third (rarely half), in appropriations. At least part of the effects foreseen should occur in 2017 due to the fact that, as of 31. 12.2016, a total of 746 payment requests was submitted (while only 27 have been reimbursed on the same date).

The largest part of the payments requests (68.5%) concerned the investment in modernisation and restructuring of agricultural enterprises (4.1.1). Other requests (233) were submitted in the 4.2.1, 4.3.2 and 8.6.1. As to 31. 12.2016 a total sum amounted to 983 million CZK (EUR 36 billion). Based on the progress in implementation, the assumption of the fulfilment of the objectives and priorities of the program can be made.

On the contrary, for selected operations rather low or zero interest has been recorded so far. This situation applies to, for example, operations that support the horizontal and vertical cooperation between the participants in short supply chains and local markets (16.4.1, yet submitted only 1 project), and the horizontal and vertical cooperation in sustainable provision of biomass for energy production and industrial processes (16.6.1, no

applications submitted as yet). The slower pace of implementation can also be observed in measure 1 focused on lifelong learning and innovation. Another not yet implemented measure is the LEADER, where community-led local development Strategies (SCLLD) are gradually being approved, which forms prerequisite of launching calls for projects and project applications respectively.

Due to the fact that training and innovation form one of the horizontal objectives of the RDP, Managing authority should strengthen activities that promote funding opportunities of educational and information activities, as well as the promotion of the importance of continuing education and training among farmers and agricultural holdings managers for performance and competitiveness growth. In case of cooperation measures that have yet experienced very low interest on the part of (potential) applicants (16.4.1 and 16.6.1), reallocation of resources (or portions thereof) to operations, where the interest of applicants consistently exceeds the budget might be considered.

Implementation of area-based measures has continued while single applications are processed in May of each year. The evaluation also analysed the fulfilment of the targets of the results indicators. In the case of indicators R 8 and R 10 target values already have almost been achieved, in the case of the percentage of agricultural land under management contracts supporting biodiversity and/or landscape (R7) the commitments even exceeded the target value (120%). In contrast, the performance indicators R 11 and R 20 remain rather low.

The overall progress in the implementation of the PA 4A was considerable. The area under the commitment of management to support biodiversity cover 52.5% of the current acreage of agricultural land. The largest range cover LFA areas and commitments agro-environment-climate measures with the primary contribution to the performance of the PA 4A. In case of the PA 4A the ratio of covering the commitments exceeded the planned value or approaches them. It can be summarised that in terms of the high coverage of the commitments expected benefits of implemented measures to restore, preserve and enhance the conservation of biodiversity and landscapes typical for the Czech Republic can be expected. The impact on HNV areas as a whole, however, will be limited by the very scope of eligible areas for the implementation of management regimes on the territory supported by the HNV.

The overall progress in the implementation of priority area 4B was very significant both in terms of public expenditure and scope of supported areas. Significant progress has been brought about in particular through the aid under Organic farming measure, the highest interest was recorded in the area of permanent grassland (over 80%). Organic farming measure has contributed to the improvement of water management to 11.3% of the total agricultural area of the CZECH REPUBLIC, which meets the expected value. A total of 72 % of the areas supported by M11 measure is located on areas vulnerable, highly vulnerable or extremely vulnerable areas at risk of the proliferation of nitrate pollution, the program interventions cover 22 % of these vulnerable areas. It can be concluded that the aid schemes granted under organic farming measure contributes to mitigation of threats to vulnerable areas (including extremely and highly vulnerable areas).

Prevention of severe soil erosion and improved soil management (priority area 4 c) has been supported for the time being in the framework of organic farming M11 and AECC M10 operations aimed at grassing (10.1.5, 10.1.8), that the covers approximately 27% of the area slightly and heavily erosion vulnerable areas on agricultural land. About a third (35 %) of all commitments i.e. significant part of all operations are targeted to the areas at risk of erosion (moderately or severely endangered). The fulfilment of the priority area is primarily provided by the area-based support under organic farming measure. Measures M10 and M11 (contributing to the improvement of land management and/or prevent soil erosion) cover 11.4% of the total agricultural area of the CZECH REPUBLIC, i.e. the target value of the indicator R10 has already been nearly met (94%).

Conclusions and recommendations were made relating to the overall implementation of priority 4. It has been recommended to revise the expected pace of implementation based on the scope of commitments planned and made, and to make appropriate modification to allocations. For measures/operations/managements exceeding significantly the indicator target values (11.1.1, management of arable land, or 11.2.1 permanent grassland) expected values should be revised. In the case of operations that are not yet adequately covered (e.g. 10.1.1, 10.1.6, 10.1.7, selected forestry measures), it appears appropriate to encourage farmers (providing information, review the terms and conditions) to the implementation of operations. Almost all forestry measures contributing to objectives of the priority 4 (with the exception of 8.1.1) reported so far no or minimal progress. In this regard, potential weak points in the implementation should be duly analysed and the prediction of progress revised with respect to allocated financial resources. Due to the commitments predicted in these forestry operations in 2016, however, it may be concluded, that the objectives of priority areas 4B and 4C should be achieved.

The primary contribution to the fulfilment of the objectives of the priority area 5E is brought by operation aimed at promoting afforestation 8.1.1/reforestation, including the costs of setting up and the annual premium per hectare on the care / income loss, which (after the increase in the rate of drawdown) will allow to mitigate the effects of climate change, especially the sequestration of carbon. Progress in the implementation of priority area 5E (as to the 31.12. 2016) in terms of primary contribution remains rather lower. The target value of the total public expenditure for the operation with the main effect has been met by one-quarter (26%). The share of agricultural and forest land under management commitment contributing to the absorption and carbon storage accounts for 18 % of the planned values. Indicator of afforested area, has so far been met by 10 %.

Progress in the implementation of the priority areas 3A has been relatively significant both in terms of the number of supported applicants and LSU. The current progress in the implementation of the measures of the M14 for 2015 and 2016 indicates solid interest in promoting the welfare of animals. For most operations the total target values were met from more than half. It can be stated that the implementation of the measures M14 contributes to raising the number of animals living in good welfare conditions. Due to the significant pace of implementation the risk of exceeding the allocation for measure was identified. To prevent such a scenario, it has been recommended to analyse the error rate of the first round of calls and update the prediction of implementation.

Further steps in evaluation of RDP's effects

The progress in implementation proves that the 2019 mid-term review will already be able to evaluate specific results and impacts of the PRV for those projects and operations now in the more advanced implementation stages. To this end, the evaluation design will be extended to other appropriate evaluation methods, which in the context of this report could not be applied due to the lack of completed interventions. These include above all the case studies and observations, statistical analysis and questionnaire research of unsuccessful applicants. A significant amount of information will be obtained from the monitoring sheets filed once a year throughout the project sustainability period (5 years) beginning in 2017.